

BARCELONA, L'ESTRELLA DE LES GUIES DE VIATGES INFANTILS

FA TEMPS, LES GUIES DE VIATGES EREN VOLUMS ENCICLOPÈDICS, PLENS DE DADES I DE DATES, I ADREÇATS EXCLUSIVAMENT A ADULTS, QUE SEMBLAVA QUE EREN ELS ÚNICS QUE VIATJAVEN. LA REVISTA *DESCOBRIR CATALUNYA* (CULTURA 03) VA COMENÇAR A CAPGI-RRAR EL MERCAT DEL SECTOR AMB UNES GUIES PLENES DE PROPOSTES PER A PARES I CRIATURES PER RECÓRRER EL PAÍS. ARA ENCARA S'HA FET UN PAS MÉS ENLLÀ, PERQUÈ HAN APAREGUT LES GUIES-CONTES, AMB IL·LUSTRACIONS INFANTILS, I ADREÇADES EXCLUSIVAMENT ALS PETITS DE CASA. BARCELONA ÉS LA CIUTAT QUE PROTAGONITZA LA MAJORIA DE LES NOVETATS RECENTS.

(*)

1. GUIA-CONTE

JO VISC EN UNA CIUTAT
ENTRE LA MUNTANYA I L'ONA
QUE PORTA PER NOM BARCELONA.
SI LA VOLS CONÈIXER AMB MI,
VINE ARA I FEM CAMÍ.

Així comença **Descobreix Barcelona**, escrit per Francesc Miralles, il·lustrat per Roser Calafell i publicat a l'editorial La Galera. «Encetem aquesta sèrie de ciutats del món amb Roser Calafell com a il·lustradora estrella i autors diversos, perquè pensem que calen llibres guia per als més petits de la casa», explica la directora editorial, Iolanda Batallé.

Descobreix Barcelona va sortir publicat per Sant Jordi en català, en castellà i en anglès, i actualment l'editorial ja ha publicat el segon títol, **Descobreix Madrid**, també en els tres idiomes. «L'objectiu és anar traient més títols, dedicats a les grans ciutats, París, Londres..., on s'expliquin els llocs i les tradicions més emblemàtics de cadascuna, incloent sempre el plànol de la ciutat.»

I què és el que s'ha de descobrir a la ciutat comtal segons la Galera? Les tretze oques de la catedral, la Boqueria, l'estàtua de Colom, el Museu de la Cera, el Gat de Botero, el Zoo i el Floquet de Neu, la torre Agbar, el Park Güell, el Tibidabo i la Sagrada Família. I com que Barcelona no s'acaba aquí, la guia-conte es completa amb un plànol, també il·lustrat per Roser Calafell, en què es destaquen les tries fetes al conte, però també altres llocs representatius de la ciutat.

L'originalitat de **Descobreix Barcelona**, com també de la col·lecció Tradicions en general, són els textos, escrits en rima, que fan fàcil la lectura i que en faciliten la memorització. I, si no, un altre botó de mostra:

ENFILAT A L'ESCALA BLANCA,
EL DRAC DEL PARK GÜELL
DE PEDRA LLUENT TÉ LA PELL,
PERÒ NO ÉS PAS AVORRIT
PERQUÈ TOT ELL ÉS BEN ACOLORIT.

Si La Galera ha publicat la seva primera guia-conte el Sant Jordi passat, Edicions Hipòtesi va idear el 2012 un àlbum il·lustrat sobre Barcelona, **Descobrir Barcelona**, que s'ha convertit en referència, perquè és un conte-guia que tant serveix

per als turistes que visiten Barcelona per primera vegada com per a les famílies que hi viuen i volen engrescar els petits a conèixer la ciutat. Oblit Baseiria (l'escriptora) i Pere Virgili (l'il·lustrador) comencen el recorregut per la ciutat des de la muntanya amb l'objectiu d'arribar al mar. Pel camí passaran pels mercats de Sant Antoni i de Santa Caterina, pel passeig de Gràcia i per molts altres llocs emblemàtics. Ara bé, el punt fort de **Descobrir Barcelona** és que apareixen persones, com ara una parella al passeig de Gràcia que porten a les mans un diari i un tortell. Una altra característica de **Descobrir Barcelona** és que el conte-guia es pot llegir d'una tirada, perquè com a bon conte que és s'hi explica una història, i al mateix temps es pot fer el recorregut que s'hi marca.

«Per escriure'l, em vaig inspirar en unes guies de ciutats que m'apassionen, escrites per M. Sasek i que porten per nom **This is Paris, This is London, This is Rome, This is San Francisco**, etc.», explica l'autora, Oblit Baseiria, a la seva llibreria, de culte per a la literatura infantil i juvenil.

Les guies This Is M. Sasek no estan traduïdes al català, però Baseiria sempre se les compra quan visita una ciutat, perquè «te la fan conèixer des d'una concepció que m'agrada». En general, es podria dir que les guies This Is M. Sasek destaquen llocs emblemàtics de les ciutats tant per als turistes com per a les persones que hi viuen, i que potser en les guies convencionals, pensades només per als passavolants, no hi sortirien. «Amb **Descobrir Barcelona**, tant en Pere Virgili com jo hem volgut retre un homenatge a M. Sasek, perquè ens hi hem inspirat clarament», diu Baseiria. Edicions Hipòtesi va publicar l'any passat, amb autors diferents, **Descobrir Madrid**, i M. Sasek anuncia que aviat publicarà **This is Australia**.

2. GUIES D'EXCURSIONS EN FAMÍLIA

Els contes **Descobreix Barcelona** (La Galera) i **Descobrir Barcelona** (Hipòtesi) segur que a més d'un li porten a la memòria les guies transgressores que va idear a principis dels anys 2000 la revista **Descobrir Catalunya** (Grup Cultura 03), publicades en la col·lecció editorial Descobrir!

Rutes per a nens i nenes; Rutes per a nens i nenes II. Tots dos volums estaven escrits per Joan Portell, i estaven pensats perquè les criatures coneguessin el país però partint dels seus interessos. «Quan fas una excursió amb criatures, has de tenir en compte que el que veuran pel camí els atraurà, que s'hi quedaran contemplant-ho, mentre que els adults segur que hi passen de llarg i estan més per arribar al final de la travessia», explicava Joan Portell quan les va presentar. Les rutes estaven descrites amb totes les informacions necessàries per preparar-les a casa i després fer-les sobre el terreny: dificultat, mapes, durades, informacions històriques del que es veuria durant el recorregut i consells perquè les criatures no defallissin pel camí.

El 2005, l'editorial Alpina, amb la col·lecció Els Camins de l'Alba, començava també les guies familiars. El primer volum el dedicaven a Montserrat, i actualment ja n'han publicat vint-i-cinc. L'últim està dedicat a la Vall de Boí. «La col·lecció ha funcionat perquè sempre hem mantingut la mateixa línia editorial: són vint excursions de poca dificultat, marcades bé sobre el terreny, que no tenen una durada més llarga de tres hores i que estan adreçades a criatures a partir de tres anys», explica el director editorial d'Alpina, Martí Nadal.

L'editorial Alpina, junt amb l'editorial El Círcol, acaba de presentar una altra novetat en el món de les guies de viatges: el llibre **Excursions per Catalunya**, que aplega totes les rutes publicades a la revista infantil **Cavall Fort** per Jordi Quera. El llibre té una part inicial original, que pretén introduir les criatures i els joves al món de l'excursionisme, i en què es dona relleu especialment a la importància de preparar-se abans de començar a fer camí. Les rutes estan ordenades de menys a més dificultat. És a dir, que tenen un format rigorós, amb tota la informació necessària per fer l'excursió amb èxit.

3. GUIA DE BARCELONA PER DIVERTIR-SE

Cossetània també va veure la necessitat de publicar una guia sobre Barcelona el 2012, però no una de qualsevol, sinó una que plasmés els interessos reals de les

criatures. **Barcelona per a nens** iniciava la col·lecció Ciutats per a Nens, que el segell en castellà de Cossetània, Lectio, ha ampliat a dues ciutats més (París i Londres). En català, només es pot trobar el volum dedicat a Barcelona.

I per què és tan diferent, la guia de Cossetània? Doncs perquè la diversió i el joc són el fil narratiu de les propostes de la guia, escrita per Joan Portell. Més enllà de les dades bàsiques, que també hi són, hi ha idees tan curioses, i alhora encertades, com assistir als tallers del Museu Egipci i els del Cosmocaixa. Generalment, idees tan concretes no acostumen a sortir en les guies turístiques de ciutats, que destaquen més els monuments, però quan es visita una ciutat amb criatures és lògic que es pensi en activitats per a ells. En la seva presentació, Joan Portell recomanava a les famílies que viatgen amb criatures que rebaixin expectatives, que no es vulgui veure tot un museu sencer, sinó quatre o cinc obres, i que s'informin de les activitats del centre per als infants. La guia, que està pensada perquè la manegin les criatures, es completa amb apartats adreçats a ells exclusivament, com el de les endevinalles o el dels dibuixos. Ah!, i inclou un apartat de botigues d'aquelles que sempre agraden als petits.

4. BARCELONA, CIUTAT D'AVENTURES: NOVEL·LA-GUIA

I és que Barcelona és la gran protagonista, perquè les editorials han estat alerta al volum de turistes que la trepitgen diàriament. I d'aquí els mil i un formats que han inventat les editorials catalanes. Un altre format: Estrella Polar ha publicat el setè volum de la sèrie iniciada per Ana García Suárez i Jordi Labanda, en què els protagonistes passen aventures a Barcelona. El títol és **La Zoè a Barcelona**, i es completa amb un plànol que anuncien que inclou els llocs més *fashion* de Barcelona, i que encara situa més el llibre com una novel·la-guia de viatges.

«Està adreçat a criatures a partir de vuit anys i fins als dotze», explica la mateixa autora, que diu que la gràcia de l'aventura és que passa per llocs reals, que els petits lectors reconeixeran clarament. «No és una guia, però sí una aproximació, perquè acabo fent-hi recomanacions de rutes», diu l'escriptora Ana García Suárez, que també afegeix que els llibres que ha escrit acostumen a agradar més a les nenes que als nens.

En aquesta mateixa línia de novel·la-guia, l'editorial Tusquets va publicar el 2009 **Valentina a Barcelona**, i també a París,

Nova York i Madrid. Tots els títols han aparegut tant en català com en castellà. La Valentina, la protagonista que tot ho vol conèixer, passa aventures a les ciutats, amb un respecte per tot el que hi veu i el que descobreix que forma els lectors en el respecte de la diversitat.

5. QUADERNS D'ACTIVITATS

Finalment, alguns museus de Barcelona també han començat a publicar formats de guies o llibres d'activitats adreçats als visitants més petits. El Museu Egipci de Barcelona, per exemple, està a punt de vendre, a l'apartat de llibreria, en què actualment es poden trobar tot de referències sobre l'Antic Egipte, un quadern d'exercicis i activitats sobre el centre. «Serà un *book* d'activitats per fer durant la visita», expliquen els responsables del museu.

BARCELONA, A L'ESTRANGER

L'il·lustrador Javier Zabala, nascut a Lleó, és autor d'àlbums il·lustrats sobre Barcelona publicats al nord d'Europa, com ara **Barcelona für Kinder**, que el

2002 va ser finalista del Premi Junceda Ibèria 2010 i de Le Imagini della Fantasia el 2003. Zabala hi copsa la monumentalitat de la ciutat comtal amb els petits detalls que agraden a les criatures: des dels paletes que observen la Sagrada Família dalt d'una grua fins a les mil i una persones (grans i adults) que passegen prop del monument a Colom, passant pels colors que més els agrada observar als petits quan caminen pel passeig de Gràcia: els de la casa Batlló i la casa Amatller.

GUIES PER DIVERTIR-SE: EL FUTUR (A TALL DE RESUM)

Quan es viatja a una ciutat amb criatures, sobretot si són petites, les famílies acostumen a pensar en llocs que els agradaran, com ara els millors parcs o els millors centres museístics interessants. Per visitar Barcelona, la ciutat més turística de Catalunya, només una guia actual

ofereix aquesta mirada: és **Barcelona per a nens**, a la col·lecció Ciutats per a Nens de l'editorial Cossetània, escrita per Joan Portell. Hi ha recomanats els tallers i les activitats més curiosos i divertits, aquells que voldríem saber de totes les ciutats i que mai ningú no escriu, sinó que s'expliquen als amics com si fossin secrets. Aquest format és innovador i serveix tant per als infants catalans com per als estrangers. Segur que hi ha molt camí per recórrer amb aquesta opció, que actualment només una editorial ha iniciat. D'altra banda, hi ha un format que sempre serà necessari, el més excursionista, que està ben cobert amb l'editorial Alpina (vint guies publicades de tots els racons del país), especialment amb la novetat que ha publicat conjuntament amb l'editorial El Cim, que recull les excursions aparegudes a la revista *Cavall Fort*. Els centres excursionistes, que apleguen famílies que tresquen per paratges i muntanyes, coneixen bé aquestes guies i els són de molt d'ajut.

En canvi, per als que volen conèixer el país d'una manera més tranquil·la, sobretot si són petits, el format conte-guia (**Descobrir Barcelona** i **Descobreix Barcelona**) és la seva opció. És curiós que tots dos volums, d'editorials diferents, tinguin noms tan semblants, malgrat que interiorment són ben diferents. Tots dos recorden la gran revista de viatges del grup Cultura 03, **Descobrir Catalunya**, que fa anys que fa conèixer el país amb els seus textos i fotografies. Segur que hi ha camí per recórrer en aquesta línia de ficció-viatge, però caldrà buscar fórmules més imaginatives en els títols.

* I tot i que no compleix aquesta darrera condició, just a l'hora de tancar aquest article ha arribat a les nostres mans una obra de Jaume Vidal il·lustrada per Pep Borcal que porta per títol **Barcelona** (Norma Editorial, 2014), un pas més enllà de l'àlbum il·lustrat.

Futbol,
aventura
i humor

El Tiki-Taka és molt més que un equip de futbol: una manera d'entendre el joc, l'amistat i la vida.

La pilota robada

Per recuperar la pilota, en Xavi i l'Andrés han de guanyar l'equip del club del Casino. Però si no tenen ni equip ni entrenador!

Les magdalenes també juguen

La lliga es complica a causa d'uns misteriosos robatoris a un supermercat que semblen implicar una jugadora de l'equip.

+10

Una editorial petita
amb grans llibres que animen
a llegir

animallibres
www.animallibres.cat

ELS INCREÏBLES DESCOBRIMENTS DE

HARRY TAGE

+10

Dorm en un museu, té una dinosaure com a amiga i per a ell no hi ha cap missió impossible. Cada misteri és un repte per a Harry Tage!

La serp emplomallada

Segur que els rèptils gegants de la prehistòria es van extingir fa temps?

El faraó escocès

Qui hi ha darrere del robatori d'un valuós papir de l'antic Egipte?

El laberint amagat

És hora de descobrir el secret del llegendari laberint del minotaure.

«Entreteniment en estat pur i reflexió es donen la mà sense complexos. Una delícia»

Joan Bustos

